

Förslag till rådets förordning om stöd till samordning av transporter på järnväg, väg och inre vattenvägar

(2000/C 365 E/11)

(Text av betydelse för EES)

KOM(2000) 5 slutlig — 2000/0023(COD)

(Framlagt av kommissionen den 28 juli 2000)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 71, 73 och 89 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande,

i enlighet med det förfarande som anges i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

- (1) Avlägsnandet av skillnader som riskerar att snedvrída konkurrensvillkoren på transportmarknaden är ett viktigt mål för transportpolitiken.
- (2) Betydande framsteg har nu gjorts när det gäller liberaliseringen av sektorer för landtransporter.

a) I vägtransportsektorn infördes konkurrens för internationell trafik den 1 januari 1993, och cabotageverksamhet, som först infördes den 1 juli 1990, är från den 1 juli 1998 inte längre underkastad någon kvot ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EEG) nr 4059/89 av den 21 december 1989 om förutsättningar för transportföretag att utföra inrikes godstransporter på väg i en medlemsstat där de inte är etablerade (EGT L 390, 30.12.1989, s. 3) ersatt med rådets förordning (EEG) nr 3118/93 av den 25 oktober 1993 om förutsättningar för transportföretag att utföra inrikes godstransporter på väg i en medlemsstat där de inte är etablerade (EGT L 279, 12.11.1993, s. 1) respektive rådets förordning (EEG) nr 881/92 av den 26 mars 1992 om tillträde till marknaden för godstransporter på väg inom gemenskapen till eller från en medlemsstats territorium eller genom en eller flera medlemsstaters territorier (EGT L 95, 9.4.1992, s. 1).

b) Vägtransport av passagerare liberaliseras med undantag för inrikes linjetrafik ⁽²⁾.

c) I järnvägssektorn har tillträde till infrastruktur införts för internationella grupperingar och järnvägsföretag som erbjuder internationella tjänster för kombinerad transport och åtgärder har vidtagits för förvaltningsmässigt oberoende och särskiljande av räkenskaperna för infrastruktur och tjänster ⁽³⁾.

d) Sektorn för inre vattenvägar har gradvis liberaliserats vilket har lett till frihet att sluta avtal och öppna prisförhandlingar vad gäller både nationella och internationella transporter på inre vattenvägar i gemenskapen från den 1 januari år 2000 ⁽⁴⁾.

e) Marknaden för kombinerade transporttjänster är helt liberaliserad sedan den 1 juli 1993 ⁽⁵⁾.

- (3) Liberaliseringsförfarandet har emellertid inte slutförts i alla sektorer för landtransporter och harmoniserade avgiftssystem för att ersätta för transportsätts obetalade kostnader har inte heller fastställts. Under dessa omständigheter kan det finnas statligt stöd som uppfyller behovet av samordning i transportsektorn och som av denna anledning fortfarande är förenligt med EG-fördraget i den mån stödet inte bryter mot andra bestämmelser i gemenskapslagstiftningen.

⁽²⁾ Rådets förordning (EEG) nr 684/92 av den 16 mars 1992 om gemensamma regler för internationell persontransport med buss (EGT L 74, 20.3.1992, s. 1) senast ändrad genom rådets förordning (EG) nr 11/98 av den 11 december 1997 (EGT L 4, 8.1.1998, s. 1) och rådets förordning (EG) nr 12/98 av den 11 december 1997 om villkoren för att transportföretag skall få utföra nationella persontransporter på väg i en annan medlemsstat än den där de är hemmahörande (EGT L 4, 8.1.1998, s. 10).

⁽³⁾ Rådets direktiv 91/440/EEG av den 29 juli 1991 om utvecklingen av gemenskapens järnvägar (EGT L 237, 24.8.1991, s. 25).

⁽⁴⁾ Rådets direktiv 96/75/EG av den 19 november 1996 om system för befraktning och prissättning inom området nationella och internationella transporter av varor på inre vattenvägar inom gemenskapen (EGT L 304, 27.11.1996, s. 12).

⁽⁵⁾ Rådets direktiv 92/106/EEG av den 7 december 1992 om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport av gods mellan medlemsstaterna (EGT L 68, 17.12.1992, s. 38).

- (4) Artiklarna 87–89 i EG-fördraget och rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 (nuvarande artikel 88) ⁽¹⁾ i EG-fördraget skall gälla för stöd avseende transport med järnväg, väg och inre vattenvägar.
- (5) I artikel 73 fastställs ett undantag från det förbud som finns i artikel 87.1 och följaktligen påverkar denna förordning inte den tidigare frågan om huruvida det förekommer stöd enligt artikel 87.1. Denna förordning skall inte påverka tillämpningen av andra artiklar i fördraget som artikel 86.2.
- (6) I den mån det i artikel 73 i EG-fördraget fastställs att stöd som utgör ersättning för övertagandet av viss allmän trafikplikt är förenligt med gemensamma marknaden, genomförs den genom rådets förordning (EEG) nr 1191/69 ⁽²⁾ i ändrad form. I den mån det i artikel 73 fastställs att stöd som uppfyller behoven för samordning av transport är förenligt med gemensamma marknaden är det följaktligen fortfarande lämpligt att i en rådsförordning fastställa de omständigheter under vilka stöd skall anses fylla sådana behov.
- (7) Rådets förordning (EEG) nr 1107/70 ⁽³⁾ utformades för att uppfylla de mål som beskrivs ovan. Det är emellertid nu nödvändigt att anpassa den för att den skall passa in i ramen om tillträde till den marknad som nu är i kraft.
- (8) Gemenskapen har nu som strategi att uppmuntra offentlig-privata partnerskap för nya transportinfrastrukturprojekt, särskilt vad gäller projekt som bedöms som viktiga för utvecklingen av det transeuropeiska nätet ⁽⁴⁾. Reglerna för statligt stöd bör tillämpas på ett sådant sätt så att inte de infrastrukturprojekt som innehåller deltagande från den privata sektorn straffas jämfört med projekt som inte omfattar sådant deltagande. Det är följaktligen lämpligt att tillhandahålla ett allmänt undantag för stöd till infrastrukturförvaltare i stället för ett undantag för bestämda sorters projekt.
- (9) Offentlig finansiering av förvaltning, underhåll eller tillhandahållande av infrastruktur för landtransport som är öppen för alla potentiella användare i enlighet med gemenskapslagstiftningen och som förvaltas av staten omfattas inte av artikel 87.1 i EG-fördraget eftersom det i det fallet inte ges någon fördel till något företag som konkurrerar med andra företag.
- (10) Statligt stöd som beviljas en infrastrukturförvaltare, oavsett om denne är offentlig eller privat men skild från staten, för förvaltning, underhåll eller tillhandahållande av infrastruktur för landtransport, förutsätts vara förenligt med den gemensamma marknaden om förvaltaren valdes genom en öppen och icke-diskriminerande anbudsinfördran, eftersom det därigenom säkerställdes att beloppet för statligt stöd utgör marknadspriset för att uppnå det önskade resultatet.
- (11) Om något bestämt stöd till en infrastrukturförvaltare emellertid inte omfattas av detta förutsättande av förenlighet, bör det ändå tillåtas som förenligt med EG-fördraget i den omfattning det är nödvändigt för att möjliggöra förverkligandet av det berörda projektet eller verksamheten och under förutsättning att det inte ger upphov till en snedvridning av konkurrensen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Statligt stöd för byggnad och drift av terminalinfrastrukturen för kombinerad transport som kan tänkas dra till sig betydande trafikflöden från konkurrerande terminaler i stället för att leda till ett byte av transportmedel från vägtransport till miljövänliga transportmedel, anses snedvrida konkurrensen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.
- (12) De eventuella krav i gemenskapslagstiftningen som rör infrastrukturavgifter och som är i kraft skall beaktas vid utvärdering av det stödbelopp som är rimligt. I järnvägssektorn är detta tillvägagångssätt förenligt med artikel 7.3 i rådets direktiv 91/440/EEG där det fastställs att medlemsstaterna med beaktande av artiklarna 73, 87 och 88 i EG-fördraget får tilldela infrastrukturförvaltningen tillräckliga medel i förhållande till uppgifterna, storleken och de finansiella kraven, särskilt för att täcka nya investeringar. Samma principer skall gälla för infrastrukturförvaltare i alla landtransportsektorer.
- (13) Gemenskapen har en längre tid förespråkat en strategi för att uppnå ett hållbart transportsystem som möjliggör och uppmuntrar åtgärder för att ersätta för obetalda tilläggskostnader för konkurrerande transportsätt, som t.ex. infrastrukturskador, föroreningar, buller, trafikstockning samt hälso- och olyckskostnader.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EGT L 83, 27.3.1999, s. 1).

⁽²⁾ Rådets förordning (EEG) nr 1191/69 av den 26 juni 1969 om medlemsstaternas åtgärder i fråga om allmän trafikplikt på järnväg, väg och inre vattenvägar (EGT L 156, 28.6.1969, s. 1).

⁽³⁾ Rådets förordning (EEG) nr 1107/70 av den 4 juni 1970 om stöd till transporter på järnväg, väg och inre vattenvägar (EGT L 130, 15.6.1970, s. 1).

⁽⁴⁾ Rådets slutsatser från rådets (transport) 2031:a möte, punkterna 4 och 5 om offentlig-privata partnerskap i transeuropeiska transportnätprojekt (Pressmeddelande: Luxemburg 9.10.1997).

- (14) Med hänsyn till godstransport bör stödssystem som föreskriver sådana åtgärder i samband med användandet av infrastruktur och som inte på ett oproportionerligt sätt verkar hämmande på uppnåendet av andra gemenskapsmål stödjas. Det bör krävas att medlemsstaterna med rimlig öppenhet visar att sådana system endast ersätter för bestämda obetalade särkostnader, och de bör vara tidsbegränsade. Till dess att en internalisering av särskilda obetalda externa kostnader och infrastrukturkostnader uppnås för landbaserade transportsätt kan varje sådant statligt system som godkänns av kommissionen i princip förnyas. Med hänsyn till passagertransport kan denna fråga beaktas när transportoperatören ansöker om ensamrätt eller ekonomisk ersättning i enlighet med gemenskapslagstiftningen, särskilt rådets förordning (EEG) nr 1191/69.
- (15) Annat stöd som tillhandahålls i liberaliserade sektorer bör behandlas i enlighet med artikel 87 i EG-fördraget, särskilt principen om utveckling av en näringsverksamhet som fastställs i punkt 3 c i detta.
- (16) Stöd som beviljas i enlighet med denna förordning är anmälningspliktigt i enlighet med artikel 87.3 i EG-fördraget och rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (nuvarande artikel 88) i fördraget, under förutsättning att inget annat anges i den här förordningen.
- (17) Stöd för förvaltning, underhåll eller tillhandahållande av annan infrastruktur än kombinerade transporter, inre vattenvägar och vägterminaler som är en väsentlig del av ett befintligt öppet transportnät med en enda infrastrukturförvaltare kan övervakas effektivt av kommissionen på grundval av ett återkommande informationskrav i stället för ett bestämt föranmälningskrav.
- (18) När det gäller stöd för förvaltning, underhåll eller tillhandahållande av ovan nämnda terminaler eller där den berörda infrastrukturen har en förvaltare som är åtskild från nätförvaltaren, eller där dess kapacitet helt eller delvis är reserverad åt ett eller flera transportföretag (till skillnad från beviljandet av en tillträdesrätt på en öppen infrastruktur), kan emellertid konkurrensen påverkas i högre grad och därför bör föranmälningskravet tas bort.
- (19) För att säkerställa öppenhet och en effektiv övervakning är det lämpligt att fastställa bestämmelser avseende de register som medlemsstaterna bör hålla vad gäller det stöd som undantas av denna förordning. Med tanke på den årliga rapport som medlemsstaterna skall tillhandahålla kommissionen är det lämpligt att kommissionen fastställer sina bestämda krav, inbegripet information i datoriserad form, med tanke på den breda tillgängligheten av den nödvändiga tekniken.

- (20) Rådets förordning (EEG) nr 1192/69⁽¹⁾ infördes för att avlägsna olikheter som uppkommer på grund av påläggandet av särskilda ekonomiska belastningar eller fördelar som beviljas järnvägsföretag av offentliga myndigheter. Enligt rådets förordning 91/440/EEG måste medlemsstaterna emellertid numera säkerställa att järnvägsföretag erbjuds status som oberoende aktörer som handlar kommersiellt och anpassar sig till marknadens krav och därför har antingen sådana olikheter avlägsnats eller skall avlägsnas.
- (21) Artikel 4.2–4 i rådets förordning (EEG) nr 1192/69 har blivit överflödig. I den mån som medlemsstater fortsätter att stödja järnvägsföretag i enlighet med artikel 4.1 i rådets förordning (EEG) nr 1192/69 under en övergångsperiod måste kommissionen säkerställa att sådant stöd är strängt begränsat till det belopp som är nödvändigt för att ersätta järnvägsföretagen för de återstående ekonomiska belastningarna och det krävs därför att sådan ersättning anmäls till kommissionen i enlighet med artikel 88.3 i EG-fördraget. Det undantag från anmälningskravet som finns i förordning (EEG) nr 1192/69 bör upphävas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Räckvidd

Denna förordning skall tillämpas på stöd som uppfyller behoven för samordning av transport med järnväg, väg och inre vattenvägar.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning avses med:

- *transportinfrastruktur*: permanenta anläggningar för förflyttning eller omlastning av passagerare och gods och åtföljande säkerhets- och navigeringstillgångar för förvaltning av dessa anläggningar.
- *infrastrukturförvaltare*: varje offentligt, privat eller kombinerat offentligt/privat företag som förvaltar, underhåller eller tillhandahåller transportinfrastruktur.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EEG) nr 1192/69 av den 26 juni 1969 om införande av enhetliga regler för järnvägsföretagens redovisning (EGT L 156, 28.6.1969, s. 8).

- *transportföretag*: varje företag som önskar använda någon särskild transportinfrastruktur, oavsett om det är för egen fördel eller för att tillhandahålla tjänster till andra personer eller företag.

- *särskilda obetalda externa kostnader och infrastrukturkostnader*: kostnader som inte ersätts av användaren av transportinfrastrukturen genom bestämda avgifter. Dessa kan inbegripa skador på infrastrukturen, föroreningar, buller, trafikstockning och kostnader för olyckor.

Artikel 3

Stöd för infrastruktur

1. Stöd som beviljats en infrastrukturförvaltare för förvaltning, underhåll eller tillhandahållande av infrastruktur för landtransport skall vara förenligt med EG-fördraget under förutsättning att stödet jämfört med den sammanlagda finansieringen av projektet:
 - a) är nödvändigt för att möjliggöra förverkligandet av det berörda projektet eller den berörda verksamheten och
 - b) inte ger upphov till en snedvridning av konkurrensen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

2. Vid en bedömning i enlighet med denna artikel skall de krav som finns i all gemenskapslagstiftning om infrastrukturavgifter som eventuellt är i kraft vid tiden för beviljandet av det berörda stödet beaktas.

Artikel 4

Stöd för användning av infrastruktur

1. Ett system för beviljandet av stöd till transportföretag för användningen av infrastruktur för godstransport skall vara förenligt med EG-fördraget i den omfattning:
 - a) systemet har en maximal tidslängd på tre år,
 - b) det på grundval av en jämförande kostnadsanalys kan bevisas att sådant stöd begränsas till ersättning för bestämda obetalda externa kostnader och infrastrukturkostnader för användning av konkurrerande transportinfrastruktur efter avdrag av alla sådana obetalda kostnader för användning av den berörda infrastrukturen,
 - c) systemet gör det möjligt att på ett icke-diskriminerande sätt bevilja stöd till olika transportföretag inom samma transportsätt, och
 - d) stödet inte ger upphov till en snedvridning av konkurrensen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

2. Vid en bedömning i enlighet med denna artikel skall den definition eller bedömning av externa kostnader som finns i all gemenskapslagstiftning som eventuellt är i kraft vid tiden för beviljandet av det berörda stödet beaktas.

Artikel 5

Allmänna villkor

1. Om ett företag som får stöd som är beviljat i enlighet med denna förordning inte enbart är engagerat i den verksamhet som får stöd utan även i en annan ekonomisk verksamhet, skall de tillhandahållna resurserna ha separata konton och förvaltas utan någon möjlighet till överföring från eller till en sådan annan aktivitet.

2. Vid beräkning av det tillåtna stödbeloppet som skall beviljas vid varje bestämmelse i denna förordning skall varje stöd som beviljas för samma ändamål och som kommer från andra statliga resurser eller gemenskapsresurser beaktas.

Artikel 6

Anmälan

1. Stöd som beviljas för förvaltning, underhåll eller tillhandahållande av landtransportinfrastruktur och som inte avser terminaler för kombinerad transport, inre vattenvägar eller vägar skall inte omfattas av anmälskravet i enlighet med artikel 88.3 i EG-fördraget om följande villkor uppfylls:
 - a) infrastrukturen utgör en väsentlig del av ett nät som har samma förvaltare som den berörda infrastrukturen och tillträde till den ges öppet på icke-diskriminerande villkor till varje person eller företag som önskar använda den,
 - b) infrastrukturkapaciteten är inte helt eller delvis reserverat för användning av ett eller flera transportföretag.

2. Unimodala järnvägsterminaler och stationer anses vara en väsentlig del av järnvägsnätet.

Artikel 7

Informationskrav

1. Med avseende på stöd som omfattas av artikel 6
 - a) skall medlemsstaterna upprätthålla detaljerade register. Sådana register skall innehålla all information som är nödvändig för att se till att undantagsvillkoren, som fastställs i denna förordning, uppfylls. Medlemsstaterna skall underhålla ett register under tio år från det datum som stödet beviljades. På skriftlig begäran skall medlemsstaterna tillhandahålla kommissionen kopior av sådana register inom en tidsfrist på 20 arbetsdagar eller en längre period som kan fastställas i kommissionens begäran, och

b) medlemsstaterna är härigenom tvungna att årligen, och inte senare än den 31 mars för det föregående kalenderåret, tillhandahålla kommissionen sammanfattande information om stödsystem som har förverkligats och individuellt stöd som har beviljats utanför sådana system i den form som anges i bilagan och särskilt avseende följande:

- en beskrivning av det understödda projektet inbegripet det exakta stödbeloppet, de sammanlagda projektkostnaderna, understödstagarens identitet och tidpunkten,
- framtida planer eller arrangemang för den berörda infrastrukturen och för tillträdet till den berörda infrastrukturen och
- all annan information som sannolikt är relevant för en bedömning av statligt stöd.

2. Det första datumet då sådan information kommer att tillhandahållas är den 31 mars året efter det första hela kalenderåret som har förflutit efter ikraftträdandet av denna förordning. Den information som tillhandahålls det datumet bör avse perioden från datumet för ikraftträdandet av denna förordning till slutet av ett sådant kalenderår och bör också tillhandahållas i datoriserad form.

Artikel 8

Övervakning av denna förordning

En rådgivande kommitté skall härigenom inrättas i enlighet med artikel 79 i EG-fördraget. Den skall bestå av företrädare

för medlemsstaterna och ledas av kommissionens företrädare. Kommittén får utvärdera och avge ett yttrande på alla allmänna frågor avseende genomförandet av denna förordning.

Artikel 9

Upphävande

1. Rådets förordning (EEG) nr 1107/70, i ändrad form, upphävs härmed.
2. Artiklarna 4.2–4, 13.2 och 13.3 i rådets förordning (EEG) nr 1192/69, i ändrad form, skall utgå.

Artikel 10

Övergångsbestämmelser och ikraftträdande

1. Stödåtgärder som enligt artikel 5 i förordning (EEG) nr 1107/70, i dess ändrade version, har undantagits från förfarandet i artikel 88.3 i fördraget, skall fortsätta att vara undantagna under 12 månader efter ikraftträdandet av denna förordning.
2. Medlemsstaterna skall ändra sådana stödåtgärder under ovannämnda tidsperiod så att de blir förenliga med artikel 6 i denna förordning samt underrätta kommissionen om detta.
3. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

BILAGA

Formulär som bifogas den sammanfattande informationen om genomfört enskilt stöd eller stödsystem

Medlemsstat (Region):

Datum för genomförande (stödsystem) eller beviljande (enskilt stöd):

Namn och adress för den ansvariga myndigheten:

Namnet på det genomförda stödsystemet eller det beviljade enskilda stödet:

Stödets syfte:

Rättslig grund:

Budget:

Stödnivå:

Varaktighet:

Övriga upplysningar (frivilligt):
